

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI
INDUSTRIEI ALIMENTARE

WORLD BANK GROUP

Anexă la Manualul Operațional al
Proiectului „Investiții pentru Guvernanță,
Creștere și Reziliență în Agricultură
(AGGRI)”

MANUALUL DE ALOCARE A GRANTURILOR

PROIECTUL DE INVESTIȚII PENTRU GUVERNANȚĂ,
CREȘTERE ȘI REZILIENȚĂ ÎN AGRICULTURĂ (AGGRI)

*Program de granturi
investiționale -
“Promovarea dezvoltării sub-
sectoarelor neperformante”*

Decembrie 2023

LISTA ABREVIERILOR

AAP	Anunțul de Apel Public
AGGRI	Proiectul de investiții pentru guvernanță, creștere și reziliență în agricultură
AIPA	Agencia de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
ANSA	Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor
ASP	Agencia Servicii Publice
CES	Comisia de Evaluare și Selectare
CÎ	Cooperativă de întreprinzători
GdP	Grupuri de producători
GȚ	Gospodărie țărănească
ÎI	Întreprindere individuală
MAC-P	Proiectul Agricultura Competitivă în Moldova
MAG	Manual de Alocare a Granturilor
MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
M&E	Monitorizarea și Evaluarea proiectelor
PGI	Program de granturi investiționale
PSA	Prestator de servicii în afaceri (pregătirea dosarelor de finanțare)
SA	Societate pe Acțiuni
SGB	Scrisoare de garanție bancară
SRL	Societate cu răspundere limitată
TVA	Taxa pe valoarea adăugată
UCIMPA	Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Agriculturii, finanțate de Banca Mondială

MANUALUL DE ALOCARE A GRANTURILOR

Manualul de alocare a granturilor (MAG) descrie procedurile de implementare a programului de granturi investiționale competitive (în continuare PGI) din cadrul componentei II „Promovarea dezvoltării sub-sectoarelor neperformante” în cadrul Proiectului de Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (în continuare AGGRI). Acest MAG este elaborat în conformitate cu prevederile Acordului de Finanțare, semnat între Guvernul Republicii Moldova și Banca Mondială, în vederea realizării proiectului AGGRI. Acest document nu contravine legislației Republicii Moldova. Condițiile de acordare a granturilor investiționale descrise în prezentul MAG sunt obligatorii pentru toate părțile interesate.

MAG prezintă regulile pentru pregătirea, întocmirea și depunerea sub-proiectului investițional, precum și modalitatea de selectare, aprobare și derulare a sub-proiectului depus. De asemenea, acest document conține lista indicativă a utilajului și tehnologiilor pentru care se acordă fonduri nerambursabile, lista actelor necesare pentru dosarul de aplicare, avizele și acordurile ce necesită a fi prezentate de potențialii beneficiari și alte informații aferente realizării proiectului.

Administrarea mijloacelor financiare destinate susținerii producătorilor agricoli în cadrul Proiectului AGGRI se efectuează de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare AIPA), subordonată Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare MAIA).

Asistența tehnică specializată în vederea identificării potențialilor beneficiari, elaborării studiilor de fezabilitate a investițiilor și planurilor de afaceri, susținerii producătorilor după lansarea activității, este realizată de Prestatori de Servicii în Afaceri (PSA).

MAG, precum și lista documentelor solicitate pentru participare la proiect pot suferi rectificări. Varianta actualizată va fi publicată pe pagina web a AIPA www.aipa.gov.md și UCIMPA www.capmu.md.

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR.....	1
CUPRINS	4
I.PREVEDERI	5
GENERALE	5
1.1. Linia de granturi investiționale în contextul politicilor de dezvoltare	5
1.2. Obiectivele specifice	6
II.PREZENTAREA SUPTULUI INVESTIȚIONAL DESTINAT SUB-	7
SECTOARELOR NEPERFORMANTE	7
2.1. Definiții.....	7
2.2. Tipuri de solicitanți de granturi investiționale.....	10
2.3. Criteriile de Eligibilitate pentru Beneficiari.....	10
2.4. Viabilitatea economică a sub-proiectelor	11
2.5. Criterii de eligibilitate pentru Beneficiari repetați	11
2.6. Tipuri de investiții eligibile.....	12
2.7. Sub-sectoarele prioritare	12
2.8. Costurile eligibile	12
2.9. Costurile ne-eligibile	13
2.10. Valoarea maximă a grantului investițional.....	14
2.11. Valuta grantului investițional	14
2.12. Beneficii și facilități în afara grantului.....	14
2.13. Evaluarea de mediu și socială	14
III.PROCEDURA DE ACCESARE A GRANTURILOR INVESTIȚIONALE ÎN CADRUL	21
PROIECTULUI AGGRI	21
3.1. Documentele necesare pentru obținerea granturilor investiționale	21
3.2. Documentele necesare pentru obținerea granturilor pentru solicitanții care aplică repetat pentru finanțare	22
3.3. Depunerea dosarului de aplicare și evaluarea preliminară de către AIPA	22
3.4. Modificarea, completarea dosarului, retragerea	24
3.5. Evaluarea și selecția dosarului de aplicare pentru programul de granturi investiționale	24
3.6. Confirmarea contribuției financiare de 50% din valoarea investiției eligibile	25
3.7. Scrisoarea de Garanție Bancară	25
3.8. Semnarea Contractului de Grant și autorizarea plății (plăților) grantului	26
3.9. Implementarea planului investițional și raportarea trimestrială	28
3.10. Monitorizarea & Evaluarea.....	29
3.11. Modificări ale sub-proiectului	30
3.12. Răspunderea beneficiarului	31
3.13. Închiderea contractului de grant	31
IV.DOSARUL DE	32
APLICARE	32

I. PREVEDERI GENERALE

Dezvoltarea lanțurilor valorice orientate către piață este crucială pentru creșterea, competitivitatea, diversificarea și reziliența sectorului agricol al Republicii Moldova. În timp ce țara a făcut progrese impresionante în dezvoltarea lanțurilor valorice pentru fructe proaspete, vin, cereale, semințe de floarea soarelui și ulei, au existat eșecuri în sub-sectoare în care deficiențele de piață și cele structurale, provocările demografice și tehnologizarea slabă au împiedicat progresul. Prin urmare, proiectul își propune să identifice oportunități de creștere în lanțurile valorice pentru lapte, carne și producția horticola de nișă¹. Aceste sub-sectoare oferă un potențial semnificativ pentru antreprenoriat și crearea de locuri de muncă în zonele rurale, în special pentru femei, și pot ajuta țara să își atingă obiectivele de sustenabilitate ecologică și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră în agricultură.

Activitățile de implementare urmăresc dezvoltarea acestor sub-sectoare într-o manieră compatibilă cu cerințele de finanțare ale UE, care vor necesita modernizarea sistemelor de producere pentru a îndeplini criteriile de eligibilitate pentru fondurile de preaderare. Armonizarea rapidă a legislației naționale cu directivele UE va impune cerințe mai stricte legate de durabilitatea mediului, sănătatea animalelor și a plantelor și bunăstarea animalelor. Îndeplinirea acestor cerințe va necesita îmbunătățiri semnificative la nivel de exploatație agricolă și procesator și investiții capitale substanțiale. Componenta propusă urmărește atât dezvoltarea sectorului, cât și alinierea tehnologiilor și proceselor la cerințele generale ale programului IPARD al UE.

Pentru a realiza acest lucru, proiectul utilizează un instrument de grant investițional, valoarea căruia este plafonată la 50% din costul total al investiției. Această abordare este în conformitate cu cele două măsuri relevante susținute în prezent de Programul IPARD al UE.

- Măsura 1 – „Investiții în activele fizice ale exploatației agricole” ajută fermierii să investească în clădiri și tehnologii pentru a crește eficiența, competitivitatea și o producție agricolă durabilă, precum și urmărește să se asigure că proiectele în unitățile de procesare îndeplinesc standardele UE de siguranță și mediu.
- Măsura 2 – „Investiții în activele fizice privind prelucrarea și comercializarea produselor agricole” urmărește să se asigure eficiența economică a exploatației agricole.

1.1. Linia de granturi investiționale în contextul politicilor de dezvoltare

Obiectivul General al granturilor acordate în cadrul Proiectului de Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură (AGGRI), finanțat de Banca Mondială, vizează finanțarea activităților ce vor contribui la sporirea competitivității sub-sectoarelor țintite și atingerea obiectivelor specifice.

În conformitate cu prevederile Acordului de Finanțare, acordat Proiectului AGGRI, programul de granturi investiționale va stimula investițiile în infrastructura sectoarelor zootehnic și horticola (culturi de nișă). Totodată, programul de granturi investiționale va fi extins și asupra activităților de procesare a laptelui, cărnii sau produselor horticoale de nișă de către fermieri sau grupuri de producători.

¹ În scopul proiectului AGGRI, nișa înseamnă culturi de valoare excepțională care pot fi cultivate comercial pe cinci hectare sau mai puțin.

Suportul financiar nerambursabil acordat sub formă de grant vizează atât fermieri individuali, cât și grupuri de producători active în domeniul zootehnic și horticol (de nișă), astfel aceste investiții vor contribui la dezvoltarea întreprinderilor autohtone, vor crea un mediu prielnic pentru consolidarea produselor de calitate conforme cu standardele internaționale prin acordarea suportului tehnic în vederea creării și extinderii bazei materiale pentru a putea aplica tehnologii moderne. Suportul investițional acordat va contribui și la gestionarea mai eficientă a resurselor umane implicate, precum și a altor factori de producție.

1.2. Obiectivele specifice

Obiectivele specifice a liniei de granturi investiționale competitive sunt:

- Modernizarea procesului de producere și creșterea competitivității producției:
 - Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin extinderea procesării și eficiența marketingului;
 - Creșterea productivității exploatațiilor și fermelor agricole;
 - Reducerea costurilor de producere;
 - Diversificarea gamei de produse.
- Adaptarea întreprinderilor la standardele UE la etapa de producere, procesare precum și cea de distribuție a produselor obținute prin asigurarea conformității cu standardele de calitate și siguranță;
- Atingerea standardelor comunitare (UE) în:
 - Protecția mediului;
 - Sănătate publică;
 - Sănătatea animalelor și a plantelor;
 - Bunăstarea animalelor;
 - Securitatea muncii.
- Îmbunătățirea calității produsului, igienei și siguranței alimentelor;
- Creșterea competitivității exploatațiilor familiale;
- Introducerea de noi tehnologii și inovații și deschiderea de noi oportunități de piață;
- Promovarea producerii de produse tradiționale;
- Majorarea veniturilor întreprinderilor prin creșterea valorii adăugate a produselor;
- Introducerea și practicarea mecanismelor de finanțare în corespundere cu Măsurile de Finanțare utilizate în spațiul comunitar al UE.

II. PREZENTAREA SUPTULUI INVESTIȚIONAL DESTINAT SUB-SECTOARELOR NEPERFORMANTE

2.1. Definiții

2.1.1. Autoritate contractantă – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) este o autoritate administrativă subordonată Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, responsabilă de gestionarea eficientă a Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, inclusiv a surselor financiare provenite de la partenerii de dezvoltare;

În cadrul Proiectului AGGRI, AIPA este agenție fiduciară în procesul implementării programelor de granturi investiționale și este responsabilă de debursarea surselor de grant către beneficiari;

2.1.2. Beneficiar - fermier, grup de producători al cărui cerere a fost evaluată pozitiv și aprobată pentru achitare de către Comisia de Evaluare și Selectare;

2.1.3. Co-finanțare – asigurarea surselor necesare realizării sub-proiectului de investiții și accesarea porțiunii de grant. Co-finanțarea poate fi asigurată prin: mijloace bănești proprii, credite bancare și nebankare, garanții bancare, credite tehnice, etc. Dovada existenței co-finanțării se face înainte de semnarea contractului de acordare a grantului;

2.1.4. Cont ESCROW – cont intern al unei Bănci comerciale din Republica Moldova, în MDL/USD/EUR, destinat păstrării mijloacelor bănești depuse de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în calitate de Deponent) și Beneficiar, în scopul transferului grantului investițional și co-finanțării conform prevederilor Contractului de acordare a grantului;

2.1.5. Cost eligibil – cheltuieli care sunt pasibile finanțării conform prezentului Manual și în baza cărui urmează a fi calculată porțiunea de grant.

2.1.6. Cost neeligibil – toate cheltuielile care nu fac parte din lista cheltuielilor eligibile, precum sunt detaliate în pct. 2.8 al prezentului Manual și care urmează a fi suportate de beneficiar;

2.1.7. Credit tehnic – reprezintă co-finanțarea costurilor eligibile și ne-eligibile, oferit Beneficiarului de către Antreprenor conform contractelor de furnizare/ execuție, însoțit de scrisoare de garanție bancară;

2.1.8. Exploatație agricolă – ansamblul unităților economice utilizate pentru activități agricole și gestionate de un fermier, situate pe teritoriul Republicii Moldova, în care are loc procesul de producere, creștere sau cultivare de produse agricole, mulsul, creșterea și deținerea animalelor în scopuri agricole, prelucrarea primară/finită a produselor agricole de origine vegetală sau animală, menținerea

terenurilor în bune condiții agricole și de mediu. Aici se încadrează exploatarea zootehnică și exploatarea horticola;

- 2.1.9. Grant** – contribuția financiară cu titlu gratuit, pusă la dispoziția Beneficiarului de către Autoritatea contractantă, pentru implementarea sub-proiectului de investiții, fără obligația rambursării ulterioare, cu condiția respectării prevederilor Contractului de Acordare a Grantului;
- 2.1.10. Grup de Producători** - grup de producători recunoscut în sensul Legii privind grupurile de producători și asociațiile acestora nr. 312/2013 sau grup care își asumă angajamentul de a obține avizul de recunoaștere pînă la finalizarea implementării sub-proiectului investițional.
- 2.1.11. Lista de interdicție** – listă ținută de AIPA, ce cuprinde informații despre subiecții subvenționații care, în procedura de acordare a subvenției, au săvârșit contravenții sau infracțiuni constatate printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată sau care au contribuit la emiterea unui act administrativ favorabil ilegal sau la încheierea unui contract administrativ de subvenționare ilegal;
- 2.1.12. Fermier** – persoană fizică sau juridică ori un grup de persoane fizice sau juridice, indiferent de statutul juridic pe care un astfel de grup și membrii săi îl dețin, a cărei/căror exploatare este situată pe teritoriul Republicii Moldova și care desfășoară activități agricole;
- 2.1.13. Producere horticola (de nișă)** – activitate agricolă desfășurată pentru obținerea produselor vegetale din domeniul arbuștilor fructiferi și căpșun și/sau plantelor aromatice, medicinale și condimentare;
- 2.1.14. Prestator de Servicii în Afaceri** – companie de consultanță angajată în vederea acordării de servicii de consultanță beneficiarilor proiectului AGGRI sub formă de traininguri, suport în vederea inițierii sub-proiectelor investiționale, elaborării studiilor de fezabilitate și pachetul de aplicare la programul de granturi, precum și asistență tehnică pentru dezvoltarea afacerii urmare a investiției realizate;
- 2.1.15. Scrisoare de garanție bancară (SGB)** – reprezintă un document prin care o banca (bancă garantă) se angajează în mod irevocabil că, în cazul în care Beneficiarul sau, după caz, Antreprenorul, nu-și va executa corespunzător obligațiile conform contractului de acordare a grantului semnat, să plătească valoarea grantului către Autoritatea contractantă în cazul ne-executării de către Beneficiar sau după caz Antreprenor al obligațiilor asumate în SGB;
- 2.1.16. Solicitant** – un fermier individual, sau un grup de producători, care s-au asociat pentru consolidarea investițiilor, înregistrat în conformitate cu Codul Civil al Republicii Moldova, care a depus cerere de acordare a grantului în baza unui

sub-proiect conform cu prevederile Programului de granturi destinate investițiilor în sectoarele neperformante stabilite de proiectul AGGRI și prezentul MAG;

2.1.17. Sub-proiect investițional – *proiect investițional aprobat de către Comisia de Evaluare și Selectare, finanțat parțial de către Beneficiar și parțial de către Autoritatea contractantă, în condițiile stabilite în Contractul de Acordare a Granturilor, care are drept scop final atingerea obiectivului pentru care este acordat grantul;*

2.1.18. Surse proprii – *reprezintă co-finanțarea obligatorie a costurilor eligibile și ne-eligibile de către Beneficiar la sub-proiectul investițional pentru accesarea porțiunii de grant.*

2.2. Tipuri de solicitanți de granturi investiționale

2.2.1. Solicitanți eligibili pentru granturile investiționale AGGRI sunt fermieri individuali sau grupuri de producători, care activează în orice formă organizatorico-juridică conform legislației Republicii Moldova: gospodărie țărănească, întreprindere individuală, societate cu răspundere limitată, societate pe acțiuni, cooperativă de întreprinzători, și alte posibile forme legale de întreprinzători.

2.2.2. Solicitanți eligibili pot fi atât întreprinderi separate, cât și asociate în grupuri de producători, care s-au unit pentru consolidarea investițiilor urmărind creșterea valorii adăugate a produselor din sectoarele subdezvoltate definite de MAIA în consultare și acord cu Banca Mondială.

2.3. Criteriile de Eligibilitate pentru Solicitanți

2.3.1. Solicitanții AGGRI trebuie să întrunească concomitent următoarele condiții:

- ✓ sunt înregistrați, activează și realizează investiția pe teritoriul controlat de autoritățile Republicii Moldova, inclusiv pe teritoriul raionului Dubăsari, situat după traseul Rîbnița – Tiraspol, cu excepția or. Chișinău și or. Bălți, în modul stabilit de legislația în vigoare;
- ✓ este deținător legal al bunurilor imobile și mobile ce constituie obiect al stimulării prin mecanismul de grant, termenul de arendă/comodat al bunurilor imobile nu poate fi mai mic de cinci ani, înregistrat în modul stabilit;
- ✓ își asumă obligația / responsabilitatea de a nu înstrăina sau transmite în folosință sub nici o formă investiția finanțată în cadrul Proiectului AGGRI, precum și să respecte criteriile de eligibilitate stabilite în prezentul MAG.
- ✓ nu se află în proces de insolvență, restructurare, reorganizare sau lichidare;
- ✓ nu este inclus în Lista de Interdicție;
- ✓ nu are restante la achitarea impozitelor și taxelor față de bugetul public național, inclusiv amenzi sau penalități neachitate la momentul depunerii cererii de solicitare a grantului investițional;
- ✓ nu sunt eligibili fermierii/ sau grupurile de producători și membrii acestora care anterior au prezentat documente neconforme, eronate sau care nu s-au conformat condițiilor programului de granturi sau care au fost respinși de CES;
- ✓ dețin un plan de afacere viabil economic și financiar pe o perioadă de minim 5 ani;
- ✓ perioada de implementare a sub- proiectului investițional este de până la 24 de luni;
- ✓ și-a asumat angajamentul de a contribui financiar cu cel puțin 50% din valoarea sub-proiectului investițional.

2.3.2. În cadrul unui apel, solicitantul are dreptul de a depune o singură cerere de acordare a grantului investițional, fără depășirea plafonului maxim de 1 000 000 dolari SUA plafonul maximal conform prevederilor prezentului Manual.

2.3.3. În cazul solicitanților care înaintează spre finanțare sub-proiect destinat producerii horticole (de nișă), aceștia urmează să prezinte dovada deținerii suprafeței minime de teren de minim 0,1 ha teren agricol.

2.3.4. Solicitanții de granturi trebuie să depună cererea însoțită de un set de documente necesare, inclusiv schița de proiect tehnic (după caz) și planul de afaceri ca parte a cererii. Aceste documente solicitate, precum și regulile privind procedurile și verificările pentru exhaustivitate și eligibilitate vor fi publicate în Ghidul pentru aplicanți.

2.3.5. Solicitanții Proiectului AGGRI trebuie să asigure respectarea cerințelor legislației naționale și să prezinte actele permissive specifice activităților desfășurate/practicate, sau după caz angajamentul de a obține actele permissive, inclusiv cu privire la:

- ✓ Corespunderea / respectarea standardelor de bunăstare a animalelor (ref.: Legea zootehniei nr.213/2022, Legea privind activitatea sanitară veterinară nr.221/2007):
 - 1) Autorizația sanitar-veterinară de funcționare.
- ✓ Conformarea normelor de mediu (Ref.: cadrul regulatoriu de mediu s.a.):
 - 1) Autorizația de mediu pentru folosința specială a apei;
 - 2) Autorizația de mediu pentru emisia de poluanți ;
 - 3) Autorizația privind gestionarea deșeurilor etc.
- ✓ Respectarea condițiilor de muncă și aspecte sociale (Ref.: legislația muncii s.a.):

2.4. Viabilitatea economică a sub-proiectelor

Grantul poate fi acordat solicitanților ale căror proiecte de investiții prezintă perspective de viabilitate financiară/economică. Viabilitatea economică și financiară va fi evaluată pe baza planului de afaceri și a proiectului tehnic.

Planul de afaceri trebuie să conțină o descriere detaliată a investițiilor și activităților planificate (inclusiv marketing). De asemenea, planul de afaceri trebuie să demonstreze în ce mod implementarea proiectului va duce la îmbunătățirea performanței generale a exploatației agricole prin prezentarea perspectivei de viabilitate financiară/economică.

Solicitantul trebuie să demonstreze perspectiva continuității operațiunilor timp de cel puțin cinci ani de la realizarea investiției. Evaluarea viabilității financiare/economice și a perspectivei de continuitate a operațiunilor vor fi evaluate de către CES. Pentru a asigura selectarea proiectelor de cea mai înaltă calitate din punct de vedere al viabilității financiare/economice, MAIA (Autoritatea de Management), va stabili valorile cele mai mici/mari ridicate de evaluare a criteriilor de viabilitate economică și financiară.

2.5. Criterii de eligibilitate pentru Beneficiari care solicită tranșe ulterioare

Criteriile de eligibilitate pentru beneficiarii, care deja au obținut un grant investițional AGGRI, sunt aceleași ca și pentru solicitanții care apelează prima dată, cu condiția că nu au reușit să atingă plafonul de 1 000 000 dolari SUA sau echivalentul lui din primul sub-proiect investițional aprobat anterior de CES.

Nu vor fi eligibili pentru accesarea granturilor suplimentare până la atingerea plafonului de 1 000 000 dolari SUA, Beneficiarii, care au încălcat prevederile acordurilor de granturi semnate anterior și care au avut rețineri mai mult de 24 luni calendaristice din momentul semnării contractului de acordare a grantului la implementarea planurilor investiționale, fără notificări în prealabil a Agenției Contractante și primirii unui aviz. Prezenta condiție se aplică asupra tuturor beneficiarilor programului de granturi.

2.6. Tipuri de investiții eligibile

Sprijinul este acordat pentru investiții în active fizice care vor permite sectorului să răspundă unei game largi de provocări, inclusiv mijloace de producție și infrastructură mai moderne și mai eficiente pentru desfășurarea activităților agricole. În plus, pentru a sprijini creșterea eficienței exploatațiilor și a sănătății și bunăstării animalelor, domeniile de investiții vor contribui la soluționarea problemelor de mediu și schimbările climatice. Domeniile de sprijin sunt prezentate în detalii în următoarele sub-sectiuni.

2.7. Sub-sectoarele prioritare

Pe parcursul implementării AGGRI, MAIA în consultare și cu acceptul Băncii Mondiale, va putea adăuga sub-sectoare, care vor prezenta o prioritate de dezvoltare. În spiritul AGGRI, în general, spectrul de sub-sectoare neperformante cuprinde:

1. Sectorul zootehnic: (i) bovine (din care: pentru producția de lapte și mixte, pentru producția de carne), (ii) ovine și caprine (din care: pentru producția de lapte și mixte, pentru producția de carne), (iii) alte specii de animale, care vor demonstra potențial de dezvoltare a sectorului și nu sunt sprijinite din alte surse de finanțare;
2. Sectorul culturilor horticoale de nișă: coacăz negru, roșu, alb; mure; afine; zmeura; goji; agriș; scoruș negru; măceș; soc negru (*Sambucus nigra*); trandafir de dulceață; cătina albă; levănțică; mentă; jaleș de grădină; rozmarin; ștevia dulce; pepiniere pentru producerea speciilor sus numite;
3. Prelucrarea și comercializarea directă a producției agricole proprii, dar și a celei achiziționate de la părți terțe, care nu poate depăși 30% din volumul producției proprii: (i) lapte (ii) carne (iii) culturi horticoale de nișă; (iv) uleiuri și extrase eterice; (v) producția de furaje, și alte produse din procesarea produselor agricole, care vor demonstra potențial de dezvoltare a sectorului și nu sunt sprijinite prin orice măsură la moment.

Sub-sectoarele prioritare vor fi determinate de către MAIA.

Ghidul Aplicantului va fi publicat pe pagina web: www.aipa.gov.md și www.capmu.md și va clarifica criteriile de eligibilitate ale grupului țintit într-un anumit domeniu, va descrie mai detaliat tipurile de investiții eligibile, formarea bugetelor sub-proiectelor investiționale cu plafoanele maxime ale porțiunii de grant, mecanismul de evaluare și selectare a sub-proiectelor, procedura și termenii de depunere a dosarelor, etc. Aceste detalii vor fi determinate în funcție de sub-sectorul anunțat spre finanțare, precum și tipul beneficiarilor țintiți și disponibilitatea resurselor financiare pentru Anunțul de Apel Public (AAP) lansat.

2.8. Costurile eligibile

Pentru stimularea investițiilor în dezvoltarea infrastructurii de producere și procesare sunt eligibile pentru finanțare în cadrul programului de granturi investiționale următoarele bunuri cu condiția ca acestea să fie:

(a) Investiții pentru sectorul zootehnic și procesare a produselor animaliere, inclusiv producerea furajelor:

- Construcția sau modernizarea exploatațiilor zootehnice;

- Dotarea exploatației cu tehnică sau utilaj;
- Dotarea exploatației cu unitate de procesare a furajelor;
- Dotarea exploatației cu abator staționar sau mobil;
- Achiziționarea animalelor de prăsilă;
- Investiții în eficiența energetică a exploatației (stație de biogaz și panouri fotovoltaice) aferentă exploatațiilor zootehnice.

Materiale de construcție, inclusiv cheltuieli directe, pentru construcția sau reconstrucția clădirilor și a instalațiilor, conform devizului de cheltuieli – anexă la Contractul de execuție a lucrărilor sau în cazul când beneficiarul are dreptul conform legislației în vigoare, să execute lucrările de construcție sau reconstrucție cu forțe proprii, întrunind următoarele condiții: genul de activitate (extras din registru), ordin de angajare a unui diriginte de șantier atestat, contract cu un responsabil tehnic atestat. Cheltuielile de manoperă și lucrările mecanizate nu vor depăși 30% din valoarea devizului de cheltuieli.

Lista bunurilor eligibile este expusă în anexa nr.6 la Regulamentul privind măsurile și condițiile specific de eligibilitate pentru subvenționarea investițiilor din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.491/2023.

(b) Investiții pentru sectorul horticola (culturi de nișă):

- Înființarea plantației multianuale
- Dotarea plantației cu sistemului de susținere sau/și antigrindină sau/și umbrire.
- Achiziționarea utilajelor și echipamentelor pentru uscare, congelare rapidă, împachetare
-

(c) Costul pentru activități specifice de informare și publicitate la nivel de proiect, care sunt în sarcina beneficiarilor finali

- Panouri publicitare;
- Plăci;
- Autocolante, etc.

2.9. Costurile ne-eligibile

- achiziționarea de bunuri și servicii de la persoane afiliate, conform reglementării Codului Civil al Republicii Moldova din 1107/2002;
- achiziționarea de bunuri second-hand;
- investițiile realizate în or. Chișinău și or. Bălți;
- taxa pe valoare adăugată;
- comisioane bancare, costurile garanțiilor bancare și cheltuieli similare;
- costuri de schimb valutar, taxe și pierderi ocazionate de schimburile valutare;
- procurarea de bunuri imobile și părțile componente ale acestora dobândite prin acte juridice, cu excepția contractului de antrepriză;
- cheltuieli și taxe vamale;
- achitățile efectuate în cadrul operațiunilor de schimb sau de cesiune, stingerea obligațiilor prin compensare, precum și achitățile efectuate către persoanele juridice înregistrate sau cu reședința în jurisdicții care nu implementează standarde internaționale de transparență;
- operațiuni de compensare și refinanțare;

- k) costurile de instruire șef montaj;
- l) beneficiul de de viz și asigurările sociale, serviciile de instalare, de montaj, serviciile de transport, cu excepția a maxim 30% din valoarea devizului din cheltuielile de manoperă și lucrări mecanizate.

2.10. Valoarea maximă a grantului investițional

Grantul constituie 50% din valoarea investiției eligibile, cu un plafon de 1.000.000 dolari SUA per beneficiar, inclusiv cumulativ pentru implementarea mai multor sub-proiecte ai aceluiași beneficiar. Beneficiarii selectați vor asigura co-finanțarea celeilalte porțiuni de 50% din valoarea investiției eligibile.

Pentru sectorul horticola (culturi de nișă) valoarea grantului constituie 50% din valoarea investiției eligibile, dar nu va depăși 50.000 dolari SUA per beneficiar, cu excepția cooperativelor, unde plafonul va constitui 300.000 dolari SUA.

Valoarea grantului va fi ajustată în conformitate cu valoarea co-finanțării oferită de Beneficiar, prin asigurarea unei parități de maximum 50% (surse grant) la minimum de 50% (surse co-finanțate de către Beneficiar), în limita valorii aprobate conform procesului-verbal al Comisiei de Evaluare și Selectare, dar și a plafonului admis conform prevederilor proiectului AGGRI de 1 000 000 dolari SUA (un milion dolari SUA) per solicitant de grant.

Co-finanțarea asigurată de beneficiar, în baza căreia se eliberează grantul, nu poate fi modificată de către beneficiar după semnarea Contractului de Acordare a Grantului în sensul micșorării. De asemenea, nu este admisă utilizarea de către Beneficiar a resurselor financiare, provenite din surse de grant, în alte scopuri decât cele pentru care a fost aprobat grantul. La fel, nu se permit decontările efectuate de către Beneficiar către alți furnizori de bunuri, lucrări sau servicii, decât celor care au oferit co-finanțarea proiectului investițional.

2.11. Valuta grantului investițional

Solicitățile și debursările de granturi investiționale se vor face în dolari SUA la contul escrow. Plățile din contul escrow se vor face numai cu acordul AIPA, prin semnarea Notificării. În cazul în care plățile vor fi efectuate din contul desemnat (escrow), debursarea porțiunii de grant aprobate pentru beneficiarii proiectului, se va face în lei moldovenești conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data plății

2.12. Beneficii și facilități în afara grantului

Beneficiarii AGGRI pot fi eligibili pentru granturi de la alte proiecte internaționale și finanțări speciale (ODA, ADMA, etc.), dar și la subvenții în condițiile Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

2.13. Evaluarea de mediu și socială

Un criteriu important în procesul de selectare a sub-proiectelor pentru finanțare în cadrul Programului de granturi investiționale AGGRI vor fi aspectele de mediu și sociale ale investițiilor efectuate. Toate sub-proiectele investiționale înaintate spre finanțare vor fi supuse

procedurii interne de evaluare de mediu și sociale în conformitate cu **Cadrul de Management de Mediu și Social** (CMMS) al Proiectului AGGRI.

CMMS prezintă un rezumat al riscurilor și impacturilor potențiale de mediu și sociale asociate Proiectului AGGRI și identifică măsurile de atenuare a impacturilor negative pe parcursul ciclului de viață al Proiectului. Documentul conține **Standardele de Mediu și Sociale** ale Băncii Mondiale (ESS – *Environmental and Social Standards*) și cadrul regulatoriu național al Republicii Moldova, determină aranjamentele instituționale și capacitatea de a se conforma **Cadrului de Mediu și Social al Băncii Mondiale** (ESF – *Environmental and Social Framework*), identifică părțile interesate și metodele de implicare, descrie procedura de remediere a reclamațiilor și mecanismele de feedback și abordează cerințele de monitorizare și raportare privind performanța de mediu și socială a Proiectului. De asemenea, CMMS include măsurile care vor întreprinse de către entitățile de implementare, contractori și consultanți implicați în implementarea Proiectului, în vederea evitării, minimizării și atenuării impacturilor de mediu și sociale în toate etapele de implementare a Proiectului.

Totodată, în baza standardului Băncii Mondiale (ESS10), a fost pregătit un **Plan de implicare a părților interesate** (SEP – *Stakeholder Engagement Plan*), care descrie graficul și metodele de implicare a părților interesate pe tot parcursul ciclului de viață al Proiectului, făcând distincția între părțile direct afectate de proiect și alte părți interesate. SEP-ul include, de asemenea, tipul și calendarul informațiilor care trebuie comunicate părților afectate de proiect și altor părți interesate, precum și tipul de informații care trebuie solicitate de la acestea.

De asemenea, conform prevederilor standardelor Băncii Mondiale și legislației naționale a fost elaborat **Mecanismul de Soluționare al Reclamațiilor** (GRM – *Grievance Redress Mechanism*). Astfel, instituțiile de implementare vor răspunde în timp util la preocupările și nemulțumirile persoanelor fizice, juridice, instituțiilor publice privind realizarea Proiectului.

În vederea gestionării potențialelor impacturi legate de sănătatea și securitatea în muncă, în conformitate cu standardul Băncii Mondiale (ESS2) și legislația națională a fost elaborate **Procedurile de management al forței de muncă** (LMP – *Labor Management Procedures*). Acestea oferă o imagine de ansamblu a cerințelor, care vor fi aplicate față de organizarea muncii a tuturor persoanelor implicate în Proiect în procesul de implementare.

Beneficiarii AGGRI vor fi responsabili pentru respectarea cerințelor de mediu, sanitare și sanitar-veterinare și obținerea autorizațiilor necesare în conformitate cu legislația națională, în funcție de obiectul investiției și specificul activităților planificate și/sau desfășurate.

Planurile de afaceri vor conține, în mod obligatoriu, componenta de mediu și socială conform Cadrului de Management de Mediu și Social, aprobat de Banca Mondială.

Toate activitățile finanțate de Proiect vor fi supuse screening-ului folosind formularul propus în **Anexele 4.1 și 4.2** pentru a exclude activitățile neeligibile și cele cu risc ridicat, pentru a identifica potențialele probleme sociale și de mediu și pentru a clasifica riscurile de mediu și sociale (înalt, substanțial, moderat și scăzut, a se vedea *Tabelul 1* de mai jos) și pentru a determina procedurile, documentele și instrumentele corespunzătoare necesare. Schema procedurii EIM este prezentată mai jos.

Acolo unde există probabilitatea ca sub-proiectele să aibă riscuri și impacturi negative asupra mediului sau sociale minime, sau astfel de riscuri nu există (de exemplu, asistență tehnică pentru elaborarea documentației de proiect sau implementarea sistemelor de management, digitalizare, asistență pentru consolidarea capacităților etc.), astfel de subproiecte nu necesită o evaluare de mediu și socială suplimentară după screening-ul inițial.

Tabelul 1. Clasificarea riscurilor pentru componentele de mediu

Categoria EM	Cerința EIM	Clasa de risc conform CMS	Aplicare în cadrul Proiectului
<p><i>Categoria unu (A)</i> – proiecte care pot avea un impact semnificativ asupra mediului. Acestea sunt specificate într-o anexă specială la Legea privind EIM (#86/2014) și necesită o evaluare completă a impactului asupra mediului înainte de proiectare și pot fi dezvoltate în continuare (proiect detaliat) după aprobarea pozitivă a constatărilor EIM de către Agenția de Mediu – această categorie convențională corespunde în mare parte categoriei de proiecte BM cu <i>risc înalt</i>, precum și parțial, categoriei cu <i>risc substanțial</i> - de exemplu, transmisie electrică, unele proiecte de alimentare cu apă în mediul rural etc. În cadrul Proiectului AGGRI nu sunt preconizate astfel de subproiecte.</p>	<p>Activități cu impact semnificativ la nivel național și în context transfrontalier – activitățile indicate în Anexa 1 la Legea #86/2014 pentru care este obligatorie Evaluarea impactului asupra mediului, precum și cele menționate în sbp. (2) în cazul cărora, după efectuarea etapei de evaluare prealabilă, se constată necesitatea efectuării procedurii EIM și Acordul de mediu este emis sau refuzat. Documentele prezentate pentru obținerea Acordului de mediu vor sta la baza emiterii actului permisiv pentru realizarea și desfășurarea lucrărilor de proiectare, înainte de începerea lucrărilor de construcție și punerea în funcțiune a obiectivului.</p>	<p>Înalt = proiect complex, riscuri sensibile și semnificative, preocupări semnificative privind capacitatea, factori în afara controlului proiectului care influențează performanța</p>	<p>În conformitate cu ESS</p>
<p><i>Categoria doi (B)</i> – proiecte care nu sunt enumerate în anexa 1 la Legea privind EIM, care pot avea un impact mai puțin semnificativ asupra mediului. Acestea necesită fundamentarea ecologică a activităților proiectului. Aceste informații ar putea fi prezentate într-o componentă/capitol special de mediu, care trebuie să conțină informații despre mediul potențial afectat, precum și să prezinte principalele impacturi potențiale asupra mediului și măsuri de atenuare. Această componentă trebuie inclusă în documentația de proiectare. Această categorie convențională (B) corespunde în principal categoriilor de proiecte ale BM cu riscuri substanțiale sau moderate. Componenta de mediu din documentația pentru astfel de proiecte, în mare măsură, corespunde „unor evaluări de mediu/ analize de mediu” presupuse pentru această categorie de proiecte.</p>	<p><i>Activități cu impact semnificativ la nivel național</i> – activitățile indicate în Anexa 2 la Legea #86/2014 pentru care trebuie stabilită necesitatea efectuării evaluării impactului asupra mediului, precum și cele menționate în sbp. (2) pentru care, după efectuarea etapei de evaluare prealabilă, se constată necesitatea efectuării procedurii EIM și <i>Acordul de mediu</i> este emis sau refuzat.</p>	<p>Substanțial = scară și proiect mai puțin complexe, locații mai puțin sensibile, unele riscuri semnificative, unele preocupări semnificative privind capacitatea</p>	<p>în conformitate cu legislația națională și cu orice cerință a ESS pe care Banca o consideră relevantă pentru astfel de subproiecte</p>
	<p><i>Activități cu impact moderat</i> – ,sunt considerate activitățile descrise în Anexa nr. 2 din Legea nr. 86/2014, care presupun utilizarea resurselor naturale, modificarea peisajului, generarea de deșeuri, emisia și deversarea de poluanți, și care pot determina modificarea componentelor de mediu, și conform legislației aplicabile se stabilește necesitatea</p>	<p>Moderat = proiectul nu este unul complex, nu afectează zone sensibile, fără riscuri semnificative cu potențial mare de a cauza daune, fără probleme legate de capacitate, specific</p>	<p>Screening pentru a determina riscul scăzut/moderat , aplicarea instrumentelor relevante de evaluare și management al riscurilor (EIMS sau</p>

Categoria EM	Cerința EIM	Clasa de risc conform CMS	Aplicare în cadrul Proiectului
	efectuării procedurii preliminare de EIM și se emite <i>Acordul de mediu</i> .	amplasamentului, previzibil	PMMS (individual)
<i>Categoria trei (C)</i> – celelalte proiecte care se așteaptă să aibă un impact minor asupra mediului și, prin urmare, nu trebuie să fie supuse procedurilor formale de EIM și EIS. Această categorie convențională corespunde în principal categoriei de proiecte BM cu risc scăzut.	<i>Activități cu impact scăzut</i> , care nu necesită <i>Certificat de Urbanism (CU)</i> pentru Proiect de Detaliu (PD) și <i>Autorizație de Construcție (AC)</i> în conformitate cu Legea nr. 163/2010 pentru autorizarea lucrărilor de construcții.	Scăzut = risc minim, neglijabil pentru oameni sau mediu, poate fi necesară o evaluare suplimentară	Screening pentru a determina riscul scăzut/moderat, se aplică instrumentul relevant de evaluare și management al riscului (listă de verificare PMMS)

a) Proceduri și instrumente de evaluare de mediu și socială

UCIMPA și beneficiarul proiectului au pregătit și implementat instrumentele și procedurile M&S necesare pentru fiecare activitate finanțată în cadrul Proiectului (în limbile română și engleză). Activitățile ce urmează a fi finanțate în cadrul Proiectului AGGRI necesită următoarele tipuri de instrumente de mediu și sociale care vor ghida implementarea măsurilor de atenuare a riscurilor de mediu și sociale și procedurile aferente:

Evaluarea impactului de mediu și social (EIMS) este un instrument pentru identificarea și evaluarea impacturilor potențiale de mediu și sociale ale unui proiect propus, evaluarea alternativelor și elaborarea măsurilor adecvate de atenuare, gestionare și monitorizare. În unele cazuri, un proiect la scară mică poate fi supus unei EIMS parțiale pentru a evalua locația acestuia în raport cu ariile protejate, disponibilitatea habitatului etc. Un șablon de EIMS este prezentat în *Anexa 4.2* la acest Manual.

În conformitate cu prevederile Legii nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, pentru următoarele activități conexe Proiectului AGGRI este necesară evaluarea impactului asupra mediului (în funcție de categoria de risc descrisă mai sus și prin Decizia Agenției de Mediu), dacă sunt depășite următoarele praguri:

- (a) Instalații de creștere intensivă a animalelor de fermă sau a păsărilor de curte, cu următoarele capacități:
- pentru porcine cu greutatea de la 7 până la 30 kg – 500 de capete și mai mult, pentru porcine cu greutatea de la 30 kg – 50 capete și mai mult, pentru scroafe – 30 de capete și mai mult;
 - pentru bovine – 50 de capete și mai mult;
 - pentru ovine, caprine – 200 de capete și mai mult;
 - pentru iepuri, nurci, chinchila și alte animale de blană – 500 de capete (sumativ) și mai mult;
 - pentru păsări (găini, broiler, rațe, curcani, găște, prepelițe) – 5000 de capete (sumativ) și mai mult

Planul de management de mediu și social (PMMS). În baza modelului prezentat în *Anexa 4.2*, contractanții vor întocmi PMMS specifice amplasamentului pentru orice lucrări civile la

scară mică și extinderea aferentă a activităților care urmează să fie realizate în cadrul tuturor componentelor proiectului. PMMS vor fi specifice pentru amplasament, proporționale și relevante cu pericolele și riscurile asociate activității specifice și vor fi implementate de beneficiar și contractanți. Modelul PMMS prezentat în Anexa 4.2 identifică potențialele probleme de mediu, sociale, de sănătate și siguranță asociate cu construcția și exploatarea obiectivelor în cadrul proiectului.

Cerințele PMMS vor fi incluse în documentele de licitație și în contractele de execuție a lucrărilor civile și servicii de supraveghere a lucrărilor, obligând astfel contractanții să respecte standardele și cerințele proiectului.

Lista de verificare PMMS – un PMMS simplificat, care este de obicei utilizat pentru lucrări generale de construcție și reabilitare cu impact tipic și relativ minor. *Lista de verificare PMMS* conține trei secțiuni:

- *Partea 1* – este o parte descriptivă, care precizează caracteristicile subproiectului în ceea ce privește amplasarea fizică in-situ, condițiile organizatorice care reglementează cadrele legislative și normative; descrie proiectul, inclusiv necesitatea acestuia în programul de consolidare a capacităților tehnice și organizatorice și include descrierea procesului de consultare publică. De asemenea, partea respectivă include criteriile de screening, iar rezultatul exercițiului de screening ar trebui să fie dacă oricare dintre modelele de PMMS pregătite în partea 2 ar fi suficiente sau este necesară pregătirea unui PMMS specific pentru amplasamentul respectiv. Această parte poate avea aproximativ două pagini în volum, în timp ce pentru informații suplimentare, la necesitate, pot fi folosite anexele.
- *Partea 2* – prezintă rezultatele evaluării posibilelor impacturi de mediu și sociale în cadrul subproiectului, rezultatele evaluărilor în această parte fiind indicate în formă simplă „da” sau „nu”, apoi fiind indicate măsuri de atenuare pentru fiecare tip de lucrare separat. În prezent, această listă propune exemple de posibile consecințe. Lista aspectelor problematice și/sau impacturilor din Lista de verificare poate fi extinsă.
- *Partea 3* – va include planul de control (monitorizare) a lucrărilor în cursul construcției și execuției a proiectului.

Partea 2 și Partea 3 din Lista de verificare vor fi incluse în Documentele de licitație pentru Contractant. În *Anexa 4.2* este prezentat un exemplu de Listă de verificare PMMS.

În baza criteriilor de clasificare a riscurilor (*Tabelul 1*) se va stabili necesitatea realizării EIMS, PMMS specific locului sau listelor de verificare PMMS. Astfel, pentru activitățile cu risc înalt vor fi elaborate EIMS și PMMS specifice locației, în conformitate cu legislația națională și ESS-urile BM. Pentru activitățile cu riscuri substanțiale sunt necesare EIMS/EIMS parțiale și PMMS specifice locației. Pentru activitățile cu riscuri moderate va fi pregătit un PMMS specific locației. Pentru activitățile cu riscurile evaluate ca scăzute se va aplica Lista de verificare a PMMS. Abordarea generală privind aplicarea instrumentelor MS per proiect este descrisă mai jos (*Tabelul 2*).

Tabelul 2. Abordarea în evaluarea impactului de mediu și social

Etapa	Produce	Componenta 2
Screening	Criterii/praguri de excludere (când este necesar EIMS/PMMS)	X

Evaluare (se va decide asupra domeniului de aplicare a evaluării)*	EIMS	Se va determina în baza rezultatelor screening-ului
	PMMS Contractant	X
	PMMS	X
	Lista de verificare PMMS	X
Revizuire (pentru decizia conducerii)	Acțiuni SEP și PMM	X
	Documentația CMS transmisă Băncii Mondiale pentru revizuire și aprobare	X
	Dezvăluire și consultare publică: urmează să fie efectuate pentru fiecare EIMS/PMMS	X
	Examinare de către guvern și decizia de a continua cu acordul de mediu	X

* Evaluarea ar trebui să fie efectuată utilizând atât metode calitative, cât și cantitative și implicând atât studii de teren, cât și date secundare pentru a evalua efectele proiectului în baza unor date de referință țintite. Analiza și implicarea părților interesate ar trebui, de asemenea, integrate în proiectarea evaluării și în metodele participative aplicate pentru o bază constructivă de dialog cu utilizatorii finali. Constatările și recomandările EIMS ar trebui dezvăluite și consultate cu părțile interesate afectate.

Activitățile potențiale a fi susținute în cadrul Programului de granturi, în special înființarea de ferme comerciale noi sau renovarea/modernizarea unor ferme existente, pot genera impacturi sociale și de mediu moderate în fazele de construcție și exploatare, cum ar fi: poluarea solului, apei și aerului; riscuri ocupaționale asociați lucrărilor de construcție ș.a. Activitățile planificate nu vor genera impact asupra ecosistemelor naturale sau obiectivelor fizice culturale, deoarece nu vor fi susținute sub-proiecte situate în ariile protejate, habitate critice sau zone sensibile din punct de vedere natural sau cultural.

Unele riscuri pentru sănătatea și securitatea publică pot fi prezente din cauza posibilei interacțiuni cu comunitățile din apropiere în timpul transportului de materiale, echipamente și utilaje sau în timpul activităților de construcție localizate. Este puțin probabil ca activitățile asociate cu lucrări de construcții civile de scară mică să genereze impacturi disproporționate asupra grupurilor vulnerabile și sunt, în general, ușor de gestionat prin screening și planuri de management a muncii (PMM) al șantierului.

Riscurile potențiale pentru forța de muncă se referă în special la lucrările de construcție la scară mică, care pot fi atenuate prin respectarea PMM-urilor elaborate în cadrul Proiectului, PMM elaborate de fiecare Antreprenor, care urmează să fie implicat în Proiect. După examinarea fiecărui sub-proiect propus, entitățile de implementare se vor asigura că activitățile, care implică riscuri semnificative pentru drepturile muncii, sănătatea și securitatea angajaților, precum și munca copiilor sau munca forțată vor fi excluse din finanțarea Proiectului AGGRI. Totodată, afacerile noi, fermele mici/de familie sau fermele conduse de femei pot avea nevoie de sprijin suplimentar pentru a aplica pentru finanțare în cadrul Proiectului. Lista de verificare pe aspecte sociale va fi utilizată pentru a se asigura că sunt evitate discriminările și excluderile nejustificate.

Având în vedere activitățile potențiale în cadrul Programului de granturi investiționale, măsurile propuse pentru identificarea obiectivă a riscurilor și a impacturilor, minimizarea riscurilor, evitarea impacturilor sau atenuarea acestora, sunt următoarele:

Etapa de pre-construcție/proiectare: implementarea SEP, inclusiv a unei campanii extinse de conștientizare pentru a se asigura că toate informațiile relevante sunt oferite mai multor tipuri de ferme și potențiali beneficiari. Setul de documente va include o fișă de verificare de mediu și socială, care va descrie, de asemenea, starea reală de sănătate și bunăstare a animalelor și măsurile propuse pentru etapele de construcție și exploatare; screening-ul de mediu și social

transparent și adecvat al sub-proiectelor, care vor beneficia de finanțare, folosind fișele de verificare anexate la prezentul MAG (**Anexa 4**); includerea prevederilor CMMS în contractele de proiectare și construcție ale sub-proiectelor selectate, atât în caietul de sarcini, cât și în devizul cantităților; elaborarea Studiului de evaluare a impactului de mediu și social (EIMS) sau Planului de management de mediu și social (PMMS) specifice locului pentru fiecare sub-proiect; PMMS pentru lucrările de construcție, care urmează să fie elaborat de către Antreprenor, care poate include Planul de management al muncii, Planul de management al sănătății și siguranței comunitare și Planul de management al traficului ș.a..

Etapa de construcție: SEP (inclusiv GRM), PMM, PMMS, implementarea și monitorizarea PMMS al Antreprenorului.

Etapa de exploatare: Conform cerințelor legislației naționale privind autorizarea activității de întreprinzător, inclusiv cadrului regulatoriu de mediu și social.

III. PROCEDURA DE ACCESARE A GRANTURILOR INVESTIȚIONALE ÎN CADRUL PROIECTULUI AGGRI

3.1. Documentele necesare pentru obținerea granturilor investiționale

3.1.1. Dosarul de aplicare pentru programul de granturi investiționale va include următoarele documente:

- 1) Cererea-tip de acordare a grantului investițional AGGRI (*Anexa 1*);
- 2) Copia extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice eliberat de ASP (eliberat cu cel mult 3 luni până la data depunerii dosarului), cu excepția start-up-urilor;
- 3) Extrasul valabil din Registrul Bunurilor Imobile eliberat de ASP cu privire la bunul imobil, proprietate a Solicitantului, pe care se vor desfășura lucrările de construcție și/sau amplasa echipamentul și utilajul;
- 4) Extrasul din Registrul de stat al animalelor, eliberat de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (pentru exploatațiile care deja dețin animale);
- 5) Documentele ce confirmă activitatea fermierului/grupului de producători :
 - a. Sectorul zootehnic – *Autorizația sanitar-veterinară de funcționare (după caz).*
 - b. Sectorul horticola – *facturi fiscale, acte de înființare a plantațiilor multianuale, intrări de inputuri (semințe, îngrășăminte, material săditor, utilaj agricol), contracte privind contractarea unor credite cu destinație agricolă, rapoarte statistice, contracte, certificate de înmatriculare a utilajelor, tehnicii agricole, contracte de arendă a bunurilor imobiliare sau a terenurilor agricole, contracte de păstrare a producției horticoale, Registrul utilizării preparatelor de uz fitosanitar.*
- 6) Bugetul și Graficul de implementare al sub-proiectului (*Anexa 2*);
- 7) Planul de afaceri fezabil elaborat pentru o perioadă de cel puțin 5 ani de la momentul depunerii cererii de acordare a grantului investițional AGGRI (*Anexa 3*);
- 8) Formularele de evaluare de mediu (după caz) conform categoriei și specificului sub-proiectului inclusiv copiile documentelor permissive (autorizațiilor, avizelor, expertizelor ș.a.) relevante activităților planificate și/sau desfășurate (*Anexa 4*);
- 9) Declarația pe propria răspundere privind veridicitatea datelor și a documentelor prezentate semnată de administratorul companiei (și membrii fondatori în cazul grupului de producători), inclusiv angajamentul de a nu înstrăina sub nici o formă investiția supusă grantului investițional conform perioadelor de timp specificate în prezentul manual, de 5 ani după finalizarea subproiectului investițional, dar și angajamentul de a respecta cerințele și standardele de mediu și de bunăstare a animalelor (pentru sectorul zootehnic) la implementarea proiectului (*Anexa 5*);
- 10) Copia de pe Situația financiară pe anul precedent celui de gestiune (după caz), avizat în modul stabilit de către serviciile publice desconcentrate ale Biroului Național de Statistică, iar în cazul gospodăriilor țărănești – darea de seamă unificată (formularul UNIF 14/VEN 12);
- 11) Documentația tehnică, inclusiv oferta care conține schița de proiect, calculul de preț și tehnologia propusă, echipamentele ce constituie obiectul investițional;

- 12) Copia proiectului tehnic, precum și a devizului de cheltuieli elaborat și verificat de către specialiști în domeniul de incidență în cazul construcțiilor sau reconstrucțiilor;
- 13) Pentru echipamentele și utilajele ce vor fi procurate – copia contractelor de intenție cu furnizorii locali sau internaționali;
- 14) Copia avizului de recunoaștere a grupurilor de producători (după caz), înregistrate în sensul Legii nr. 312 din 20 decembrie 2013 privind grupurile de producători agricoli și asociațiile acestora;
- 15) Documente privind sursele de co-finanțare a investiției: scrisori din partea instituțiilor financiare, co-finanțare proprie, contracte de antrepriză, contracte cu Antreprenorii (furnizorii) privind oferirea de credite tehnice etc.;

*Lista documentelor necesare pentru obținerea granturilor poate fi extinsă la solicitarea MAIA.

3.2. Documentele necesare pentru obținerea granturilor pentru solicitanții care aplică repetat pentru finanțare

3.2.1. Dosarul de aplicare pentru solicitanții, care anterior au beneficiat de granturi AGGRI, și aplică repetat pentru finanțare pentru programul de granturi investiționale va include documentele specificate la pct. 3.1.1. și suplimentar următoarele documente:

- 1) Copia de pe rapoartele financiare ale Solicitantului pe anii precedenți, avizate în modul stabilit de către serviciile publice desconcentrate ale Biroului Național de Statistică.
- 2) Actele confirmative privind valorificarea sumei grantului în valoare de cel puțin 90% din apelul precedent.

3.3. Depunerea dosarului de aplicare și evaluarea preliminară de către AIPA

Depunerea dosarelor de aplicare la programul de granturi are loc în cadrul Apelurilor de Aplicare la procedura de acordarea granturilor, anunțate de către MAIA. Ordinul privind lansarea Apelului de Aplicare va fi publicat pe pagina web: www.maia.gov.md, www.aipa.gov.md și www.capmu.md. Anunțuri suplimentare vor fi plasate în mass-media.

Perioada Apelului de recepționare a cererilor este una rezonabilă, în dependență de subsectoarele anunțate pentru apelul respectiv.

Dosarele de aplicare la programul de granturi investiționale, numerotate, sigilate și ștampilate, se depun la sediile oficiilor teritoriale ale AIPA. Documentele pot fi depuse de orice altă persoană, cu anexarea documentelor ce confirmă deținerea împuternicirilor respective, conform legislației în vigoare.

Termenul de efectuare a verificărilor preliminare nu va depăși 5 zile lucrătoare din momentul înregistrării cererii de solicitare a grantului și dosarului în registrul de intrări.

După recepționarea dosarului de aplicare, reprezentantul Oficiului teritorial al AIPA efectuează:

- 1) examinarea și verificarea autenticității documentelor prezentate și corespunderea acestora cu documentele originale, conform bazelor din băncile de date ale evidențelor de stat, prezența și corespunderea informației despre fiecare Solicitant și membru al grupului de producători agricoli, după caz, în conformitate cu criteriile de eligibilitate, stabilite în prezentul manual;

2) verificarea eligibilității investiției pentru care se solicită finanțare, conform obiectivelor manualului operațional al proiectului.

În cazul în care în urma verificărilor efectuate de reprezentantul oficiului teritorial al Agenției se constată abateri, ce conduc la imposibilitatea examinării preliminare a cererii de finanțare, reprezentantul oficiului teritorial va întocmi o notificare, ce va fi adusă la cunoștința Solicitantului, nu mai târziu de 5 zile lucrătoare de la adresarea acestuia, în care va indica motivele pentru care cererea respectivă nu poate fi examinată, cu indicarea, după caz, a acțiunilor ce urmează a fi întreprinse de Solicitant în vederea corespunderii criteriilor de eligibilitate stipulate în cadrul AGGRI.

Documentele obligatorii și cele solicitate suplimentar, inclusiv fișa de verificare a dosarului de aplicare, conform prevederilor Manualului de Alocare a Granturilor, aprobată de șeful oficiului teritorial al AIPA, vor fi numerotate și cusute într-un singur dosar, astfel încât să nu fie posibilă desprinderea și/sau înlocuirea acestora, iar pe fiecare filă, prezentată în copie, va fi aplicată ștampila reprezentantului AIPA cu mențiunea „Conform originalului”.

În vederea respectării condițiilor de eligibilitate și stabilirii autenticității documentelor anexate la dosarul de aplicare al Solicitantului, reprezentanții oficiilor teritoriale ale AIPA au dreptul:

- 1) să solicite documente suplimentare pentru confirmarea veridicității documentelor nominalizate în prezentul Manual;
- 2) să solicite autorităților de orice nivel care activează pe teritoriul unității teritoriale administrate informații referitoare la Solicitantul de finanțare;
- 3) să refuze recepționarea dosarului de aplicare în cazul imposibilității de ajustare a acestuia condițiilor prevăzute în prezentul Manual, cu informarea scrisă a Solicitantului despre motivele refuzului.

În termen de 10 zile lucrătoare de la momentul recepționării și înregistrării, dosarele de aplicare se transmit, de către șefii oficiilor teritoriale ale AIPA, Direcției administrare și aprobarea proiectelor a AIPA (sediul central) în temeiul unui act de predare-primire.

Direcția administrare și aprobarea proiectelor a AIPA, în termen de 10 zile lucrătoare din momentul recepționării dosarelor, va efectua un control administrativ, care presupune verificarea corectitudinii și completitudinii datelor din dosarele fizice cu baza de date a AIPA, inclusiv verificarea conform „principiului celor 4 ochi”. În cazul necesității stabilirii unor concretizări, excluderii unor inexactități etc., Direcția administrare și aprobarea proiectelor poate cere solicitanților prezentarea informațiilor suplimentare.

În cazul fiecărui dosar ce conține iregularități, Direcția administrare și aprobarea proiectelor a AIPA întocmește un proces-verbal cu justificarea juridică a refuzului de al supune în continuare procedurii de examinare, informând solicitantul. Termenul de notificare a solicitantului nu trebuie să depășească 10 zile lucrătoare din momentul recepționării dosarului în cadrul aparatului central al AIPA.

După caz, urmare a efectuării controlului administrativ, dosarele vor fi înaintate Direcției Verificare pe Teren pentru organizarea inspecțiilor suplimentare, care nu vor depăși 20 zile lucrătoare. Inspecțiile vor fi realizate întru evitarea dubiilor asupra corespunderii obiectivelor și criteriilor de eligibilitate, documentelor confirmative, actelor prezentate în dosar, în vederea prevenirii eventualelor fraude ce pot fi întreprinse de solicitant, elucidării neconformităților constatate în cadrul deplasărilor la fața locului. Actele privind inspecțiile efectuate în teren vor fi remise către Direcția Administrare și Aprobarea Proiectelor. Pentru toate dosarele verificate în care nu sunt depistate abateri vor fi întocmite avize pozitive și întocmite Procese-verbale.

Procesul-verbal va include următoarea informație: codul dosarului, denumirea Solicitantului, localitatea, obiectul investiției, valoarea investiției și suma grantului solicitată. Tot setul de acte: procesul-verbal și dosarele de aplicare cu avize pozitive vor fi transmise spre evaluare și selecție finală Comisiei de Evaluare și Selectare. Procesul-verbal de transmitere este semnat de către Directorul AIPA și președintele Comisiei de Evaluare și Selectare, iar ulterior va avea loc convocarea Comisiei de Evaluare și Selectare: AIPA predare – Președinte primire.

Solicitanții a căror dosare vor primi avize negative, vor putea depune contestație în cadrul Comisiei de soluționare a reclamațiilor. Comisia va examina și soluționa eventualele reclamații conform procedurilor descrise în Regulamentul Comisiilor de soluționare a reclamațiilor, aprobat prin ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare.

3.4. Modificarea, completarea, retragerea dosarului

Modificarea sau completarea dosarului se poate face la orice etapă, cu condiția de a nu fi depășit termenul limită de depunere a dosarelor.

În cazul în care un Solicitant decide să retragă dosarul de aplicare din concurs, acesta va remite către oficiul central AIPA o cerere de solicitare privind retragerea din concurs cu invocarea motivelor. Cererea poate fi înaintată la orice etapă al procesului de pre-evaluare, evaluare și selecție, inclusiv în cazul aprobării dosarului pentru porțiunea de grant.

Retragerea unui dosar din concurs, la inițiativa Solicitantului, permite re-depunerea setului de documente în cadrul aceluiași apel de solicitare, cu condiția ne-depășirii termenului limită de depunere sau în cadrul altor apeluri de solicitare de dosare pentru programul de granturi investiționale. Dosarul re-depus va trece toate etapele de evaluare conform acestui MAG.

3.5. Evaluarea și selectarea dosarului de aplicare pentru programul de granturi investiționale

Evaluarea și selectarea finală a proiectelor va fi realizată de către o COMISIE DE EVALUARE ȘI SELECTARE (în continuare CES), formată din 5 membri, conform Regulamentului Comisiei de Evaluare și Selectare, aprobat prin ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare, după cum urmează:

- a) 2 reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare;
- b) 1 reprezentant al Ministerului Finanțelor;
- c) 1 reprezentant al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
- d) 1 reprezentant al Cancelariei de Stat.

Cu scopul de a sprijini activitățile de evaluare, în cadrul CES vor fi desemnați trei specialiști externi (experți cooptați):

- a) 1 expert independent în domeniul protecției mediului înconjurător;
- b) 1 expert independent, inginer în domeniul construcțiilor;
- c) 1 expert independent de profil tehnologic după caz (zootehnie, horticultură, etc.).

Experții cooptați nu au drept de vot, însă au obligația să consulte membrii Comisiei cu privire la aspectele tehnice și de mediu, pe baza expertizei pe care o dețin, și să faciliteze adoptarea deciziilor Comisiei în cadrul procesului de analiză a dosarelor. Spre deosebire de membrii CES – reprezentanții instituțiilor publice, acești experți cooptați sunt remunerați din sursele AGGRI.

Toți membrii CES vor fi informați în prealabil despre condițiile de eligibilitate în cadrul proiectului AGGRI și instruiți privind principiul de acordare a granturilor investiționale și mecanismul de evaluare a dosarelor.

Procesul-verbal al CES va fi elaborat și semnat în termen de 5 zile lucrătoare din ziua organizării procesului de selectare a proiectelor eligibile pentru finanțare.

Rezultatele evaluării cererilor de aplicare vor fi publicate pe pagina web a AIPA www.aipa.gov.md, în termen de 3 zile lucrătoare din momentul semnării procesului-verbal de către membrii CES.

Deciziile CES de evaluare pot fi contestate în cadrul Comisiei de soluționare a reclamațiilor (CSR). CSR va examina și soluționa eventualele reclamații conform procedurilor descrise în Regulamentul Comisiei de soluționare a reclamațiilor.

3.6. Confirmarea contribuției financiare de 50% din valoarea investiției eligibile

Din data semnării procesului-verbal de către CES privind constatarea eligibilității pentru finanțare, Solicitantul va avea la dispoziție până la 9 luni pentru prezentarea documentelor confirmative privind capacitatea de co-finanțare a investiției (mijloace proprii și/sau atrase), precum și prezentarea setului de acte necesare pentru semnarea Contractului de grant, descrise la pct.3.7. din prezentul MAG.

Drept documente justificative care dovedesc capacitatea de co-finanțare în proporție de cel puțin 50% din valoarea costurilor eligibile ale investiției pot servi:

- (a) copii ale contractelor de credit, împrumut încheiate cu instituții financiare bancare și/sau nebancare, conformitatea lor cu originalul fiind asigurată cu semnătura și ștampila reprezentantului solicitantului de grant și extrasul din contul bancar special, care confirmă disponibilitatea mijloacelor bănești;
- (b) alte documente confirmative acceptabile (certIFICATE bancare privind existența resurselor financiare proprii, depozite scadente înainte de lansarea proiectului, garanții bancare, credite tehnice oferite de antreprenori (furnizorii de tehnică și echipamente), etc.

Confirmarea capacității de co-finanțare, împreună cu setul de acte necesare pentru semnarea Contractului de grant, descrise la pct.3.7. din prezentul MAG, va reprezenta baza finală pentru semnarea Contractului de acordare a porțiunii de Grant. Neprezentarea documentelor confirmative în termenul de până la 9 luni din momentul emiterii Procesului-verbale al ședinței CES va avea drept rezultat respingerea cererii de acordare a grantului.

3.7. Scrisoarea de Garanție Bancară

În vederea efectuării oricărei plăți în avans din suma grantului aprobat de către CES, Beneficiarul / Antreprenorul va prezenta Autorității Contractante o Scrisoare de Garanție Bancară (SGB), egală cu valoarea avansului solicitat (**Anexa 6**).

SGB se emite în format letric în adresa Autorității Contractante, în USD, EUR sau MDL. Sunt permise SGB emise de o Banca autohtonă sau de către orice Bancă Comercială din spațiul UE

dacă se respectă modelul și scopul pentru care a fost emisă.

Autoritatea Contractantă poate debursa orice sumă din Grant până la valoarea maximă a plafonului grantului acordat, numai dacă, Antreprenorul / Beneficiarul prezintă o SGB a avansului egală cu suma ce urmează a fi debursată, cu valabilitate stabilită conform contractului de acordare a grantului.

3.8. Semnarea Contractului de Grant și autorizarea plății (plăților) grantului

Documentele în baza cărora va fi semnat Contractul de acordare a grantului

După obținerea confirmării privind capacitatea de co-finanțare a investiției și verificării documentelor conform cap. 3.1.2. va fi semnat Contractul de acordare a grantului, cu condiția prezentării următoarelor documente:

- 1) Graficul de implementare al sub-proiectului actualizat;
- 2) Extrasul valabil din Registrul Bunurilor Imobile eliberat de ASP cu privire la bunul imobil, pe care se vor desfășura lucrările de construcție și/sau amplasa echipamentul și utilajul;
- 3) Proiectul de execuție elaborat și aprobat conform legislației în vigoare (cu avizul pozitiv al Expertizei ecologice de stat și Autorizația de construire privind executarea lucrărilor conform proiectului);
- 4) Procesul-verbal cu privire la executarea lucrărilor de organizare a șantierului; prin aceasta părțile înțeleg: asigurarea de către Beneficiar a drumului de acces, platforma pietruită pentru descărcarea materialelor, nume Diriginte de șantier și asigurare cu electricitate și apă, după caz;
- 5) Procesul-verbal al ședinței fondatorilor Solicitantului, autentificat notarial, prin care se decide contractarea Creditului tehnic (după caz), acceptarea Grantului, constituirea garanțiilor (gaj, ipotecă, fidejusiune etc.) în vederea acordării creditelor, acceptarea aplicării penalităților pentru neexecutarea sau executarea neconformă a contractului de grant, împuternicirea persoanei responsabile cu dreptul de a semna contractele de credit, contractul de grant, etc.;
- 6) Prezentarea unui certificat, prin care banca comercială, unde urmează a fi deschis contul ESCROW, confirmă disponibilitatea mijloacelor financiare în contul beneficiarului sau a Antreprenorului, după caz, precum și angajamentul său de a emite o SGB în vederea efectuării debursărilor;
- 7) Contractul de Antrepriză Generală semnat, precum și contractele cu alți furnizori, dacă sunt separate;
- 8) Asigurarea finanțării din surse proprii ale Beneficiarului a lucrărilor neeligibile constând în: realizarea fundațiilor cu Antreprenorul stabilit prin acest contract; sau fundațiile executate în prealabil, în condiții de calitate corespunzătoare sub-proiectului dat, și recepționate prin Proces-verbal de recepție la această etapă.

Structura contractului de acordare a grantului

Contractul de acordare a grantului va reglementa modalitățile de debursare a grantului, responsabilitatea părților contractuale pentru posibilele devieri de la Graficul de implementare

aprobat inițial, dar și condițiile rambursării surselor de grant în cazurile de abuz, utilizare neconformă a bunului/bunurilor procurat(e) etc.

Contractul de acordare a grantului va avea următoarea structură, (**Anexa 7**):

- a) Interpretări și abrevieri;
- b) Obiectul contractului;
- c) Durata contractului;
- d) Valoarea sub-proiectului;
- e) Implementarea sub-proiectului;
- f) Achitări;
- g) Scrisoarea de garanție;
- h) Monitorizarea sub-proiectului;
- i) Drepturile părților contractante;
- j) Obligațiile părților contractante;
- k) Cesiunea contractului;
- l) Conflict de interese
- m) Clauza de forță majoră
- n) Modificări și completări la contract;
- o) Încetarea contractului;
- p) Declarații, garanții și răspunderea părților;
- q) Notificări;
- r) Anexe;
- s) Clauze finale;
- t) Rechizitele și semnăturile părților.

Contractul de grant este elaborat și va fi semnat în limba română, în număr de exemplare câte părți semnatare sunt.

Contracte bipartide + tripartit

Modalități de plată

Plata grantului va fi efectuată în una sau mai multe din modalitățile prezentate mai jos:

- **ÎN AVANS** – grantul va fi debursat în avans integral sau parțial la contul ESCROW al Solicitantului, cu condiția prezentării de către acesta a unei SGB în cazul semnării contractului bipartit sau prezentat de Antreprenor/furnizor a SGB în cazul semnării contractului tripartit, conform descrierii de la pct.3.6. din prezentul MAG.

În cazul debursării în avans a grantului, AIPA va monitoriza asigurarea co-finanțării din surse proprii ale beneficiarului și/sau a creditului tehnic, oferit de Antreprenor prin colectarea rapoartelor trimestriale, care vor face dovada executării contractului de acordare a grantului și implementării sub-proiectului. Beneficiarul se obligă să transmită AIPA cel puțin trimestrial rapoarte de progres și acte justificative: facturi de expediție/fiscale, acte de devamare (după caz), acte de primire-predare a lucrărilor/serviciilor etc., inclusiv poze de pe teren pentru a face dovada implementării conforme a sub-proiectului și asigurării co-finanțării de 50% a grantului primit.

În cazul prezentării unei SGB, ce acoperă parțial porțiunea de grant aprobat, achitarea ulterioară

a grantului se va face în tranșe, conform metodologiei descrise mai jos.

și / sau

- Debursarea grantului se va efectua în maxim trei tranșe la contul ESCROW al Beneficiarului, în termenii stipulați conform contractului de acordare a grantului semnat cu Autoritatea Contractantă, luând ca exemplu etapele descrise mai jos (tranșele au drept bază costurile eligibile):
 - a) Tranșa I – în valoare de 20% din grantul AGGRI, se va achita cu condiția prezentării dovezilor co-finanțării din partea Beneficiarului a minimum 20% din valoarea costurilor eligibile;
 - b) Tranșa II – în valoare de 50% din grantul AGGRI, se va achita cu condiția prezentării dovezilor co-finanțării din partea Beneficiarului a minimum 50% din valoarea costurilor eligibile;
 - c) Tranșa III – în valoare de 30% din grantul AGGRI, se va achita cu condiția prezentării dovezilor co-finanțării din partea Beneficiarului a minimum 30% din valoarea costurilor eligibile.

Tranșele de grant vor fi debursate în urma prezentării următoarelor documente confirmative (contrasemnate de către responsabilul tehnic): facturi de expediție/fiscale, acte devamare (după caz), acte de primire-predare a lucrărilor/serviciilor etc., inclusiv poze de pe teren.

În cazul în care beneficiarul asigură co-finanțarea din contul unui credit, contractul de credit bancar trebuie să conțină, în mod obligatoriu, prevederi, conform cărora, creditul este acordat în vederea implementării sub-proiectului și vine să asigure co-finanțarea pentru acordarea grantului. De asemenea, suma creditului, conform contractului de creditare, va fi transferat la contul ESCROW al beneficiarului, deschis pentru administrarea grantului.

La semnarea contractului de grant, Beneficiarul va agreea cu AIPA modalitatea potrivită de debursare a grantului și proporția, în funcție de specificul echipamentelor tehnologice procurate, condițiile de vânzare, livrare etc. În cazuri speciale și cu acordul ambelor părți, părțile contractante pot utiliza și alte modalități de plată, justificate economic, cu respectarea principiului siguranței și asigurării utilizării conform destinației a mijloacelor transferate.

Durata de implementare a planului investițional constituie maximum 24 luni din data semnării contractului de grant. Durata de valabilitate a contractului de grant este de 7 ani de la data semnării acestuia de părțile contractante.

3.9. Implementarea planului investițional și raportarea trimestrială

Beneficiarul va implementa sub-proiectul cu maxim profesionalism, eficiență și vigență în concordanță cu prevederile acestui MAG. Sub-proiectul va fi implementat în strictă conformitate cu prevederile Graficului de implementare, prezentat de către Beneficiar Autorității contractante și conform documentației de proiect.

Implementarea etapelor sub-proiectului se va efectua în termenii prevăzuți conform Graficului de implementare, iar orice deviere de la acești termeni va fi admisă doar cu acordul scris al Autorității Contractante. În cazul necesității depășirii termenelor de implementare a sub-proiectului, Beneficiarul va înainta o cerere scrisă Autorității Contractante în care va menționa termenul necesar pentru prelungirea implementării sub-proiectului și va indica motivele obiective ce au dus la depășirea termenului, însoțite de probele relevante (certificat ce atestă cazurile de forță majoră, dovezi care confirmă prelungirea termenelor de negociere a contractelor de creditare, antrepriză, etc.). În acest caz, Autoritatea Contractantă va majora

termenul de implementare a sub-proiectului, însă termenul maxim nu poate depăși 24 luni calendaristice din data semnării contractului. În situația încălcării termenelor de implementare a sub-proiectului, Autoritatea Contractantă va putea iniția rezilierea contractului și inițierea procedurii de rambursarea a grantului.

Pe tot parcursul implementării sub-proiectului Beneficiarul este obligat să raporteze trimestrial, fie mai des, la solicitarea Autorității Contractante, progresul înregistrat în implementarea sub-proiectului prin întocmirea unui raport de progres în conformitate cu (*Anexa 8*) la prezentul Manual, care va fi prezentat Autorității Contractante până la data de 10 a lunii următoare celei de raportare. În raportul de progres Beneficiarul va menționa activitățile desfășurate în perioada de raportare, data de începere și de finalizare a acestora, activitățile ce urmează a fi efectuate în perioada următoarei raportări și data de începere și de finalizare a acestora. La acest raport Beneficiarul va anexa copiile actelor ce confirmă activitățile implementate și incluse în raportul de progres: facturi de expediție/fiscale, acte de devamare (după caz), acte de primire-predare a lucrărilor/serviciilor etc., inclusiv poze de pe teren.

După expirarea termenului de 24 luni de la data semnării contractului, Autoritatea Contractantă va verifica, din oficiu, corespunderea executării de către Beneficiar a obligației de implementare a sub-proiectului conform contractului și, dacă va constata că nu sunt devieri, va aproba sub-proiectul ca fiind implementat corespunzător. Această aprobare va consta în verificarea, dacă proiectul a fost/este implementat conform condițiilor contractului și în parametrii descriși în Graficul de implementare, eventual, conform documentației de proiect, dacă cheltuielile indicate pentru implementarea sub-proiectului sunt confirmate prin documente primare în sensul Legii contabilității nr.113 din 27.04.2007, dacă cheltuielile indicate nu depășesc cheltuielile eligibile ale sub-proiectului.

În cazul în care în perioada de aprobare se stabilește că sub-proiectul nu a fost implementat conform condițiilor contractului și în parametrii descriși în Graficul de implementare, eventual, conform documentației de proiect, sau dacă cheltuielile indicate pentru implementarea sub-proiectului nu sunt confirmate prin documente primare, Autoritatea Contractantă poate acorda Beneficiarului un termen de cel mult 30 zile calendaristice pentru înlăturarea neajunsurilor. În cazul în care în termenul suplimentar acordat nu au fost înlăturate neajunsurile, se va considera că Sub-proiectul nu a fost implementat conform prevederilor prezentului MAG. În acest caz, Autoritatea contractantă va solicita restituirea grantului acordat, aplicând o penalitate de 0,1% pe zi de întârziere din valoarea de grant acordată.

3.10. Monitorizarea & Evaluarea

Reprezentanții AIPA, împreună cu consultanții AGGRI, vor monitoriza și supraveghea implementarea sub-proiectelor în conformitate cu graficele de implementare prezentate de beneficiari la semnarea contractelor de grant.

Monitorizarea și evaluarea sub-proiectelor se va face în două etape distincte:

I-a etapă de Monitorizare și evaluare – va avea loc din momentul semnării contractelor de grant. La prima etapă va fi monitorizarea și evaluarea procesului investițional al Beneficiarului, eligibilitatea acestuia.

II-a etapă de Monitorizare și evaluare – va avea loc timp de 5 ani din data finalizării implementării graficului investițional, timp în care va fi monitorizarea și evaluarea conformității Beneficiarului condițiilor contractuale.

Monitorizarea și evaluarea implementării sub-proiectelor finanțate va include obligatoriu vizite la Beneficiar, colectarea datelor pentru evaluarea indicatorilor de dezvoltare și rezultat, colectarea informației privind profilul Beneficiarului, dar și elaborarea rapoartelor analitice de monitorizare și evaluare. În procesul de monitorizare și evaluare, Beneficiarilor li se va solicita orice informație în acest sens, aceștia fiind obligați să elibereze orice acte sau informații solicitate relevante contractului de acordare a grantului și obiectului investițional și să asigure accesul echipei de monitorizare și evaluare la locurile solicitate, în legătură cu implementarea sub-proiectelor.

Datele colectate urmare a vizitelor de monitorizare și evaluare vor fi introduse în Sistemul de Management Informațional al AGGRI. În baza vizitelor de monitorizare și evaluare vor fi elaborate rapoarte de progres pentru părțile interesate ale proiectului privind rezultatele obținute, impactul investițiilor efectuate de către Beneficiari, impedimentele întâmpinate și soluțiile oferite.

AIPA va efectua monitorizarea curentă a debursărilor efectuate în baza Contractelor de acordare a Grantului semnate cu fiecare Beneficiar.

3.11. Modificări ale sub-proiectului

Modificări ale elementelor sub-proiectului, de regulă, nu sunt admise. Excepții fac modificările minore și neesențiale, care vor fi efectuate doar cu acordul preliminar și în scris al Autorității Contractante.

Se vor considera modificări minore și neesențiale ale sub-proiectelor, acelea care vor ține de înlocuirea materialelor, metodelor sau tehnologiilor de implementare ale sub-proiectelor, dar care vor avea drept efect obținerea aceluiași rezultate scontate sau mai înalte decât cele prognozate, precum și vor asigura un nivel de calitate egal sau mai înalt, cu condiția că Beneficiarul se va angaja pe cont propriu să asigure cheltuielile suplimentare și va face dovada posibilității suportării acestor cheltuieli.

Calificarea modificărilor elementelor sub-proiectului drept „minore sau neesențiale” se va face de către Autoritate Contractantă, în baza concluziilor inginerului în domeniul construcțiilor. Modificarea minoră și neesențială a sub-proiectului investițional fără acordul în scris al Autorității Contractante, sau modificarea substanțială a sub-proiectului investițional, va atrage după sine rezilierea și încetarea Contractului de acordare a grantului. Se vor considera modificări substanțiale ale sub-proiectelor acele modificări, care afectează major natura și condițiile de implementare a sub-proiectelor investiționali.

Modificările substanțiale ale sub-proiectului nu sunt admise.

Co-finanțarea (articolele de cheltuieli agreeate) asigurată de Beneficiar, în baza căreia se eliberează grantul, nu poate fi modificată de către Beneficiar după semnarea contractului de acordare a grantului.

Modificarea contractului de acordare a grantului, precum și a investiției se face doar după înștiințarea în scris a Autorității Contractante (semnarea de acte adiționale la prezentul contract, prin voința părților semnatare) și obținerii avizului pozitiv în scris, emis de Autoritatea Contractantă.

Valoarea totală a sub-proiectelor, de regulă, poate fi modificată în sensul majorării față de valoarea convenită prin Contractul de acordare a grantului, însă Contribuția Autorității Contractante va rămâne neschimbată. În cazul în care Beneficiarul va intenționa să majoreze

valoarea totală a sub-proiectului prin achiziția de mijloace fixe noi pentru implementarea acestuia, Beneficiarul va informa și va solicita acceptul Autorității Contractante.

Se va considera modificare și schimbarea adresei, sediului, contului bancar, sau altor date relevante. În aceste cazuri, Beneficiarul va notifica Autoritatea Contractantă în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data efectuării modificărilor. Neexecutarea acestei obligații va avea drept efect inopozabilitatea datelor modificate Autorității Contractante, iar toate comunicările făcute la adresa și conform datelor cunoscute anterior, se vor considera efectiv îndeplinite de către Autoritatea Contractantă.

Beneficiarii, cu statut de Grup de Producători, sunt obligați să respecte condițiile de constituire și să realizeze obiectul de activitate conform prevederilor art. 7 al Legii nr. 312/2013 privind Grupurile de producători și asociațiile acestora precum și art. 11.2 al Contractului de acordare a grantului. Perioada de substituire / completare a membrilor grupurilor de producători nu va depăși 6 luni din data survenirii cazului de neconformare la prevederile legale / contractuale.

3.12. Răspunderea beneficiarului

Beneficiarul este pe deplin responsabil pentru executarea cu bună-credință și diligență a obligațiilor sale, asumate prin semnarea contractului de grant.

Obligațiile trebuie executate în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în termenul stabilit.

Neexecutarea obligațiilor asumate atrage responsabilitatea prevăzută prin contractul de grant.

Responsabilitatea Beneficiarului se referă la neexecutarea, totală sau parțială, fie executarea neconformă a obligațiilor sale contractuale, precum și responsabilitatea acestuia în ceea ce privește divulgarea unor terțe persoane a informațiilor calificate drept confidențiale.

Încălcarea obligațiilor contractuale de către Beneficiar, poate atrage după sine, după caz, astfel de sancțiuni ca:

- Rezilierea contractului; și/sau
- Aplicarea penalităților contractuale.

3.13. Încetarea contractului de grant

Contractul de acordare a grantului poate înceta prin:

- Ajungerea la termen (expirarea contractului);
- Imposibilitate fortuită de executare, datorate forței majore;
- Rezilierea contractului prin acordul părților contractante;
- Rezilierea contractului la inițiativa AIPA.

Încetarea contractului de acordare a grantului prin ajungerea acestuia la termen poate avea loc doar ca urmare a executării integrale și corespunzătoare a obligațiilor asumate.

Imposibilitatea fortuită de executare, datorate forței majore, se referă la imposibilitatea executării contractului pe o durată consecutivă de mai mult de 6 luni (conform prevederilor contractuale) în conformitate cu normele legale în vigoare.

Rezilierea contractului de acordare a grantului prin acordul părților contractante presupune voința părților contractante în vederea încetării efectelor contractului. În acest caz, Beneficiarul va fi obligat la restituirea integrală a sumelor grantului primit de la AIPA.

Rezilierea contractului de acordare a grantului la inițiativa AIPA poate interveni atunci când Beneficiarul nu execută, execută parțial sau neconform obligațiile asumate prin contractul de grant. Înainte de a-și realiza dreptul de a solicita rezilierea contractului, AIPA poate acorda Beneficiarului un termen pentru remedierea încălcărilor admise.

Rezilierea Contractului de acordare a grantului va atrage obligația Beneficiarului de restituire integrală a sumelor recepționate cu titlu de grant, precum și plata penalităților contractuale.

Procedura de reziliere este reglementată de prevederile contractuale, suplimentată, acolo unde este cazul, de prevederile legislației civile ai Republicii Moldova.

În eventualitatea unei dispute între Părți, survenită din executarea sau neexecutarea contractului, se va încerca soluționarea disputei pe cale amiabilă. În situația, în care nu se poate ajunge la o înțelegere pe cale amiabilă, partea interesată se va adresa instanțelor judecătorești competente potrivit legislației Republicii Moldova.

Beneficiarul nu poate solicita din proprie inițiativă rezilierea Contractului de acordare a grantului decât cu restituirea prealabilă a tuturor contribuțiilor de grant achitate de către Autoritatea Contractantă.

Până la rezilierea de fapt a Contractului de acordare a grantului, Autoritatea Contractantă poate suspenda orice plată ca o măsură de precauție.

I. DOSARUL DE APLICARE

Anexa 1: Cererea de finanțare

Anexa 2: Studiul de fezabilitate

Anexa 3: Model Plan de Afaceri

Anexa 4: Formularele de evaluare de mediu și socială a sub-proiectelor

Anexa 5: Declarația pe proprie răspundere

Anexa 6: Graficul de implementare

Anexa 7: Scrisoarea de garanție bancară

Anexa 8: Modele de contracte

Anexa 9: Modelul Raportului de progres